

성찬예배 해설 8

성찬예배의 첫 부분: 하느님의 '말씀의 전례'

(2021.11.21)

일요일 아침, 정교회 국가에서는 (해당 국가의 관련 법률이 이를 금지하지 않는 한) 경쾌하고 힘차게 성당의 종소리를 울려 신자들이, 한 가족으로서, 즉 하느님의 가족으로서, 하느님 아버지의 거룩한 집에 모이도록 초대합니다. 모든 이들이 이 위대한 만남을 위해 하느님의 성당으로 갑니다. 우리는 타락하고, 잘못을 저질렀지만, 하느님께서 우리의 타락과 잘못에 자비를 베풀어주셔서 우리 마음은 감동을 받습니다. 그래서 (우리는) 우리를 슬프게 한 형제들에게 기꺼이 용서하는 마음을 베풁니다. 결국 우리는, 우리가 다른 사람을 용서하지 않으면, 하느님께서 우리를 용서해주지 않으실 것임을 알고 있기 때문입니다.

마찬가지로 사제들과 보제들은, 특별한 간략한 예식을 통해, 또 기도를 통해, 신성한 감사의 성사를 집전하는 데 허물이 없고 합당케 되도록 자신들의 영혼을 준비시키고, 주변 사람들에게 용서를 구하고 용서를 받습니다. 교회의 질서에 맞게, 또 성직자 직분에 맞게, 성직자 의복을 입은 사제들과 보제들은 성찬예배 거행을 위해 준비를 합니다.

여기서 한 가지만 같이 살펴보겠습니다. 우리 정교회에서는, 콘스탄티노플 대주교이셨던 성 요한 크리소스토모스 성인의 이름이 붙은 성찬예배가 자주 거행됩니다. 그리고 일년에 오직 열 번만 카파도키아의 케사리아의 대주교이셨던 성 대 바실리오스의 성찬예배가 거행됩니다. 이 두 성찬예배의 구성은 거의 비슷하고, 봉헌 기도 때 읽는 기도문들의 내용이나 몇몇 다른 기도문들의 내용에서만 차이를 보입니다. 보통, 성 대 바실리오스 성찬예배에서 읽는 기도문 내용이 훨씬 더 깊습니다. 그렇다 해도, 내용면에서는 유사함을 볼 수 있습니다.

성찬예배가 거행되는 전반에 걸쳐, 예배에 참석한 신자들은, 하느님의 사랑이 인간의 유익과 구원을 위해 행하신 모든 것을, 마치 지금 일어나고 있는 것처럼, 느끼고 체험합니다. 봉헌 기도 동안에는 상세한 내용들까지 언급됩니다. 그 내용은, 인간의 창조, 인간의 낙원에서의 삶, 뱀의 형태로 나타난 사탄의 속임수, 낙원의 상실, 백성들이 예언자들에 의해 인도됨, 천사들의 보호, 그리고 굶주림, 목마름, 질병, 전쟁, 재난 등과 같은 큰 시련 속에서 하느님께서 백성을 구원하신 기적들 등입니다. 또한, 구세주 그리스도께서 지상에 오심, 그리스도의 복음의 진리가 계시됨, 그리스도의 골고다에서의 희생, 3일 간의 묻히심, 악마의 지배에서 영혼들을 해방시키기 위해 그리스도께서 저승에 내려가심, 그리스도의 영광스러운 부활, 그리스도께서 모든 영광을 받으시는 가운데 하늘로 승천하심 등도 언급됩니다.

무엇보다 놀라운 것은, 우리가 이 모든 것들을, 단지 하느님께 감사를 표하기 위해 기억하는 것에만 그치는 것이 아니라, 전례적 시간을 통해, 세상을 구원하는 이 모든 사건이 성찬예배 안에서 통합되고 성찬예배 속에서 조화를 이루고 있다는 것이고, 또 우리는 지금 여기에서 이 모든 사건

들의 은혜로운 영향들을 누리고 있다는 것입니다. 하느님을 경외하는 우리 교부들은, 이 부분에 대해, «그리스도의 전 생애가 우리 눈앞에 펼쳐집니다.»라고 기록하고 있습니다. 특징적인 것은 미래 왕국의 존재입니다. 예배 집전자가, «주는 무에서 우리를 창조하시었고 타락한 우리를 건지시고 우리를 하늘에 인도하시고 우리에게 당신의 미래의 왕국을 주실 때까지 잠시도 쉬지 않고 일하셨나이다.»라고 고백하듯이 말입니다. (성 요한 크리소스토모스 성찬예배의 제 1 봉헌 기도 중) 감사를 드린 후, 우리는 감히, 빛의 아버지께, 위로자이신 성령을 보내시어, 성자 아들의 고귀한 예물(거룩한 몸과 피)로 우리를 거룩하게 해달라고 간청합니다. 그리고 위로자가 오시어 «신비의 기적»을 행하십니다. 그리스도를 빵과 포도주의 형태로 우리에게 선물하셔서 우리가 그분과 더 쉽게 친교를 나눌 수 있게 하십니다. 즉, 하느님의 아들이 «성령으로 또 동정녀 마리아로» 인해 성육신하신 신비와 유사한, 또 하나의 이해할 수 없는 신비가 일어납니다.

오늘부터, 하느님의 조명을 받아, 또 우리 교부들의 인도를 받아, 앞으로의 설교 시간 동안, 성찬예배 중 거행되는 일들에 대해 해설을 해보도록 하겠습니다.

성찬예배는 크게 두 가지 부분으로 구성됩니다. 첫 번째 부분은 하느님의 말씀(즉, 우리 주 예수 그리스도)의 전례이고, 두 번째는 성찬의 전례입니다.

첫 번째 부분은, 사제가 «성부와 성자와 성령의 나라가 이제와 항상 또 영원히 찬미되나이다.»라고 영광스럽게 외치는 선포로 시작됩니다. 모두 여러 번 보셨다시피, 사제는, 이 말을 외치기 전에 먼저 거룩한 제단에 세 번 절을 하고, 거룩한 복음경에 입을 맞춥니다. 그리고 이 말을 외칠 때, 복음경을 두 손으로 들고 제단 위에서 (복음경으로) 십자 성호를 긋습니다. 그때 모든 신자들은 십자 성호를 그으며 복음경을 향해 경건하게 절하고 '아멘'이라고 응답하며 참여합니다.

성찬예배의 첫 부분은 다음의 순서로 이어집니다.

- 평화의 연도
- 제 1, 2, 3안티폰
- 복음경과 함께 소입당
- 삼성송
- 사도경 봉독과 복음경 봉독
- 설교 말씀
- 연도
- 기원문과 예비 교인들을 위한 기도

우리는 이 주제들에 관해서, 다음 주일부터 더 자세히 다루도록 하겠습니다.

ΟΜΙΛΙΑ 8η ΕΡΜΗΝΕΥΙΚΗ ΣΤΗ Θ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Α' ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ: Η ΙΕΡΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ (8) (21.11.2021)

Κυριακή πρωί. Στις Ορθόδοξες χώρες, (και όπου η σχετική νομοθεσία δεν το απαγορεύει) οι καμπάνες των ναών προσκαλούν τους πιστούς πανηγυρικά να συναχθούν, ως μία οικογένεια -η οικογένεια του Θεού- στον Άγιο Οίκο του Πατέρα τους. Όλοι πηγαίνουν στον ναό του Θεού για την μεγάλη Συνάντηση. Οι καρδιές συγκλονισμένες από την ευσπλαχνία του Θεού στις πτώσεις μας και και στα λάθη μας, πρόθυμα προσφέρουν τη συγχώρηση στους αδελφούς, που τους έχουν λυπήσει. Άλλωστε ξέρουν ότι εάν δεν συγχωρήσουν τους άλλους δεν θα συγχωρήσει κι αυτούς ο Θεός.

Το ίδιο και οι ιερείς και οι διάκονοι, με ειδική σύντομη Ακολουθία, προετοίμασαν τις ψυχές τους διά προσευχής, να αξιωθούν ακατακρίτως να διακονήσουν στο Μυστήριο της θ. Ευχαριστίας και ζήτησαν και έλαβαν συγχώρηση από όλους γύρω τους. Οι ιερείς και οι Διάκονοι ντυμένοι κατά την εκκλησιαστική τάξη, τα ειδικά στον ιερατικό βαθμό τους άμφια, προετοιμάζονται για την τέλεση της θείας Λειτουργίας.

Εδώ να κάνουμε μία υπενθύμιση:

Στους Ορθόδοξους ναούς μας τελείται συχνά η **θεία Λειτουργία** που φέρει το όνομα του **Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου**, που διετέλεσε αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως. Δέκα μόνον ημέρες τον χρόνο τελείται η **θεία Λειτουργία του Αγίου Βασιλείου**, αρχιεπισκόπου Καισαρείας της Καππαδοκίας. Η δομή και των δύο αυτών θ. Λειτουργιών είναι παρόμοια, διαφέρουν μόνον ως προς το περιεχόμενον και την διάρκεια της Μεγάλης Ευχής της Αναφοράς και ωρισμένων άλλων ευχών, που είναι εκτενέστερες στη θ. Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου. Το περιεχόμενό τους όμως είναι παρόμοιον.

Καθόλην την διάρκεια της θείας Λειτουργίας οι εκκλησιαζόμενοι πιστοί αισθανόμαστε και ζούμε- ως να συμβαίνουν σήμερα -όλα όσα η αγάπη του Θεού έχει κάνει για την ωφέλεια και την σωτηρία του ανθρώπου. Στην μεγάλη Ευχή της Αναφοράς αναφέρονται ακόμη και λεπτομέρειες: για τη δημιουργία του ανθρώπου, τη ζωή του στον Παράδεισο, την απάτη του σατανά με μορφή φιδιού, την απώλεια του παραδείσου, την καθοδήγηση του λαού από τους Προφήτες, την προστασία δια των Αγγέλων, τα θαύματα με τα οποία έσωσε ο Θεός τον λαόν σε μεγάλες δοκιμασίες, όπως πείνα, δίψα, αρρώστιες, πολέμους, συμφορές. Τέλος δε, για τον ερχομό του Σωτήρα Χριστού στη γη, την αποκάλυψη της αλήθειας του Ευαγγελίου Του, την θυσία Του στον Γολγοθά, την Τριήμερο Ταφή και την κάθοδο στον Άδη, για να απελευθερώσει τις ψυχές από την τυραννία του διαβόλου, την ένδοξη Ανάσταση και την Ανάληψή Του με όλη τη δόξα Του στους Ουρανούς.

Και το πιο εκπληκτικό είναι ότι όλα αυτά δέν τα θυμόμαστε απλώς, για να εκφράσουμε την ευχαριστία μας προς τον Θεόν, αλλά μέσω του λειτουργικού χρόνου όλα αυτά τα κοσμοσωτήρια γεγονότα έχουν ενσωματωθεί και εναρμονισθεί στη θεία Λειτουργία, κι εμείς απολαμβάνουμε εδώ και τώρα τις ευεργετικές συνέπειές τους. Μπροστά στα μάτια μας ξετυλίγεται ολόκληρη η ζωή του Χριστού, γράφουν οι θεοφόροι Πατέρες μας. Είναι

χαρακτηριστική η παρουσία της μελλοντικής Βασιλείας. " *Σὺ ὁ Θεός...ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τό εἶναι ἡμᾶς παρήγαγες, καὶ παραπεσόντας ἀνέστησας πάλιν, καὶ οὐκ ἀπέστης πάντα ποιῶν, ἕως ἡμᾶς εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνήγαγες, καὶ τὴν βασιλείαν σου ἐχαρίσω τὴν μέλλουσαν*" (Ευχὴ Αναφοράς Αγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου). Μετά την ευχαριστία τολμούμε να ικετεύσουμε τον Πατέρα των φώτων να στείλει τον Παράκλητο, το Άγιο Πνεύμα, για να καθαγιάσει την προσφορά του Υιού. Και ο Παράκλητος έρχεται και ενεργεί το "θαύμα τῶν μυστηρίων: μας χαρίζει τον Χριστό με την μορφή του Άρτου και Οίνου, για να μπορούμε εύκολα να Τον κοινωνούμε. Δηλαδή, συντελείται ένα ακατάληπτο Μυστήριο παρόμοιο με το Μυστήριο της ενανθρωπήσεως του Υιού του Θεού, "*ἐκ Πνεύματος Αγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου*"!

Ας προσπαθήσουμε, λοιπόν από σήμερα, με τον φωτισμό του Θεού και την καθοδήγηση των φωτισμένων Αγίων Πατέρων μας, στη σειρά αυτή των Ομιλιών μας, να ερμηνεύσουμε τα τελούμενα κατά την Θεία Λειτουργία.

Η Ακολουθία της Θείας Λειτουργίας αποτελείται από δύο βασικά Μέρη. Από το πρώτο, που λέγεται **Ιερουργία του Λόγου του Θεού** (δηλαδή του Κυρίου μας Ιησού Χριστού) και από το δεύτερο, που τελείται η **Ιερουργία του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας**.

Το πρώτο Μέρος αρχίζει με την δοξολογική εκφώνηση του Ιερέα:

"Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων." (Συγχρόνως ο Ἱερέας, αφού έχει προσκυνήσει τρεις φορές την Αγία Τράπεζα και ασπαστεί το Ιερό Ευαγγέλιον, το παίρνει με τα δύο του χέρια και το υψώνει, σχηματίζοντας το σημείο του Σταυρού, πάνω από την Αγία Τράπεζα, όπως ασφαλώς όλοι θα έχετε παρατηρήσει. Όλοι οι πιστοί, εκείνη τη στιγμή, υποκλίνονται προς το Ιερό Ευαγγέλιο κάνοντας το σημείο του σταυρού ευλαβικά, και συμμετέχουν με το Αμήν.

Στο πρώτο Μέρος της θείας Λειτουργίας περιλαμβάνονται:

- Τα "Ειρηνικά"
- Τα "Αντίφωνα"
- Η Μικρά Είσοδος μετά του Ιερού Ευαγγελίου
- Ο Τρισάγιος Ὕμνος
- Τα Ιερά Αναγνώσματα
- Το θεῖον Κήρυγμα
- Η Εκτενής
- Τα Αιτήματα και η Ευχή υπέρ των Κατηγουμένων

Με τα θέματα αυτά θα αρχίσουμε - Θεού θέλοντος- να ασχολούμαστε αναλυτικά από την ερχόμενη Κυριακή.